

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky		
Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu		
<i>Název:</i>		8
Nebezpečí poleptání	Metodický list číslo	N
	<i>Vydáno dne: 29. října 2001</i>	<i>Stran: 2</i>

I.

Charakteristika

- 1) Poleptání vzniká přímým působením chemikálií nebo ve spojení s dalšími látkami (např. voda, pot). Poranění může být zevní nebo vnitřní, různé svou hloubkou a rozsahem s okamžitým nebo pozdním účinkem. Většina poranění poleptáním vyžaduje lékařské ošetření.
- 2) Zevní poleptání - poškození povrchové vrstvy kůže; při silnější koncentraci žíraviny nebo jejím dlouhodobějším působení může dojít k poškození do hloubky. V závislosti na koncentraci žíraviny může dojít k poškození nebo zničení biologických tkání.
- 3) Vnitřní poleptání - při vnitřní kontaminaci organismu dochází zejména k poleptání vnitřních orgánů (např. sliznic, plic); může dojít i ke vstřebávání látky a k intoxikaci organismu s dlouhou dobou latence. Dle rozsahu vnitřní kontaminace mohou nastat komplikace ohrožující základní životní funkce organismu včetně poškození nebo zničení biologických tkání.
- 4) Zvláště nebezpečné jsou pozdní účinky vdechnutých žíravých látek - poleptání sliznic, dýchacích cest a plic a nebezpečí edému plic. Doba latence v rozmezí 8 až 24 hodin!
- 5) Příznaky poleptání nebo nebezpečí poleptání:
 - a) vnější poleptání pokožky - palčivá bolest kůže; kůže po potřísnění může být zarudlá, může se odlupovat a mohou se na ní tvořit puchýře,
 - b) poleptání očí - intenzivní bolest v postiženém oku, světloplachost, postižené oko může být křečovitě sevřeno, možné zarudnutí, otok a nadměrné slzení,
 - c) rozpadávající se oděv, změna barvy potřísněného oděvu; žíravé látky reagují s okolními látkami a mohou poškodit používanou požární techniku a věcné prostředky,
 - d) praskot, sykot v konstrukcích, probíhající chemické reakce za vzniku tepla a par. Při chemické reakci žíravých látek s jinými látkami, může docházet k uvolňování hořlavých plynů (např. vodík) a může hrozit nebezpečí výbuchu; chemické reakce žíravých látek bývají doprovázeny uvolňováním tepla,
 - e) charakteristické obaly a značení na místě zásahu.

II.

Předpokládaný výskyt

- 6) K poleptání může dojít v prostorech kde se zpracovávají, používají, přepravují, skladují a vznikají žíravé látky, kterými jsou především kyseliny a louhy. Žíravé látky mohou být plynné, kapalné i pevné, mohou vznikat i jako zplodiny hoření při požárech. Jsou většinou rozpustné ve vodě.
- 7) Nebezpečí poleptání lze očekávat zejména v objektech chemického průmyslu, laboratořích, skladech chemikálií, akumulátorovnách, při požárech kabelů, u sportovišť

s umělým chlazením, ve chladírenských provozech apod. Nebezpečí poleptání lze očekávat také při přepravě nebezpečných látek a zejména při dopravních nehodách.

- 8) Únik žiravin ze stacionárních nebo mobilních zdrojů (technologického zařízení, potrubních rozvodů, automobilových cisteren). Hoření zejména plastů nebo jiných látek, které vyvíjejí chlorovodík nebo jiné žíravé látky.

III.

Ochrana

- 9) Opatření pro ochranu životů a zdraví hasičů před nebezpečím poleptání:
- a) při zásahu dodržovat taktické postupy pro práci s nebezpečnými látkami,
 - b) ohraničit nebezpečnou látku, vymezit a označit prostor nebezpečí, dodržovat odstupové vzdálenosti podle druhu látky
 - i) kapalné žiraviny 5 m,
 - ii) žíravé plyny a páry 15 m,
 - iii) žíravé radioaktivní látky min. 50 m nebo dle dávky,
 - b) dodržovat zvýšenou opatrnost a chránit se před potřísněním, zejména obličej, ruce a nohy,
 - c) ředit unklou žiravinu proudy vody a regulovat její odtok; před rozhodnutím o ředění žiraviny je zapotřebí zvážit její možnou reakci s vodou (!),
 - d) pokusit se o neutralizaci vhodným neutralizačním prostředkem (např.soda, práškové vápno, hydroxid vápenatý u kyselin),
 - e) utěsnit otvory, ze kterých žiravina uniká, používat odolné těsnící hmoty a prostředky,
 - f) při zásahu v uzavřeném prostoru zabezpečit intenzivní (nejlépe přetlakové) větrání,
 - g) plynné látky, které se rozpouští ve vodě, srážet nebo ohraničit vodní clonou,
 - h) na místě zásahu spolupracovat s odborníky.
- 10) Ochranné prostředky a další zařízení:
- a) izolační dýchací přístroje, protichemické obleky, případně alespoň ochranný obličejový štít, gumové rukavice a gumová obuv,
 - b) přetlakový ventilátor,
 - c) vodní clony.